

היה מעשן ביו"ט שני משום עונג יו"ט, ורק בר"ה לא מעשן בשני הימים מאימת הדין. ואמר לי שכן נהג גם הגאון ר"י סלנטר זצ"ל.

אורחות רבינו

אכילת מצות מכונה

אוצר החכמה

באזנינו שמענו מפי הגאון מרן שמואל סלאנט שליט"א סיפר בשם הגאון הצדיק מו"ה ישראל סאלאנטער זצ"ל כי בעת היותו בהאלבערשטאט מתאכסן בבית גביר אחד כמה חודשים, ובחג הפסח קיים בעצמו מצות פרישה ולא רצה לאכול בבית הזה, יען נמצאו שמה מאשין מצות, כדי שלא יאמרו כי מאיתו יצאה הוראה להתיר דבר הנאסר מחכמי ישראל גאוני הדור.

מתוך כרוז בירושלים, מן המקור

השאלה הזאת של מצות מכונה התעוררה כפעם בפעם, והרבנים רבי יצחק אלחנן מקאוונא ורבי ישראל סלאנטער לא רצו לחוות דעתם בזה.

אוצר ישראל

מו"ר רבי משה טיקוצינסקי אמר, שהגרי"ס הכריע שיוצאין יד"ח כזית ראשון בליל הסדר באכילת מצות שנעשו ע"י מכונה, וביאר טעמו כי דין לשמה אינו בעשייה אלא בשמירה^מ.

רבי שמשון כהנא שליט"א

היתר קטניות בפסח בשעת הדחק

בערך בשנת תרכ"ט, בעת אשר גבר הרעב בארץ במאד מאד, ויאמר רבינו יצחק אלחנן ז"ל להכשיר כל מיני קטניות לחג הפסח, ויבאו לפניו הגאון הגדול רבי ישראל סאלאנטער ז"ל והרב הגאון מקיידאן להזהירו מעשות דבר כזה, פן תצא מהכשרו זה תקלה לדורות.

וכאשר הרבו להתנגד לדעתו, קם רבינו מעל כסאו ויקרא בקול: "האם כסף הבאתם בעד אחינו האומללים הגוועים ממש ברעב? המן מן השמים תורידו בעד העם העני והרעב הלזה? הכל יודעים כי הרעב כבד בארץ, ובכן ידעו גם משום מה ולמה הכשרתי, וגם אתה רבי ישראל,

מד. ע"ע בספר הזכרון קדוש ישראל עמ' ז-ח.

גם אתה תאכל זאת בחג הפסח זו, וכל יהי כל הבדל בין רעב לשאינו רעב, וגם אני וביתי נעשה כן"מה.

כשמוע הגאון רבי ישראל ז"ל את דבריו האחרונים, עמד וחבק את ידיו וביקש מרבינו רחמים ותחנונים לפטור אותו מעונשו זה. וכאשר יצאו מאת פני רבינו ז"ל אמר רבי ישראל: "צדקתו ותומו להרעבים גדולה כל כך עד שאי אפשר להאמין שעל ידו יוכל לצאת איזה קלקול".

ר' גרשון רבינוביץ, המליץ

שומר התוספת

בהיות חג המצות הולך וקרוב לבוא, וראו כי לא יוכלו הנדיבים לכלכל את כל העניים בלחם מצות וגם איזה בע"ב כבוד עליהם קנות מצות, לכן עמדו למנין רוב רבני וחכמי עיר קאוונא, סלאבאדקע, עליקשאט, ובראשם הרב הגאון הגדול מו"ה יצחק אלחנן נ"י האב"ד בעמח"ס באר יצחק והרב הגה"ג תפארת ישראל סלאנטער נ"י, ונמנו וגמרו להתיר הדוחן לימי הפסח הזה, רק שיבררו היטב משאר גרעונים ויחליטום ברותחין, וכן התירו פולים יבשים.

הלבנון

אדמו"ר הגאון הגדול וכו' יצחק אלחנן הי"ו בראותו כי ימי הפסח ממשמשים ובאים היה הוא הראשון אשר אסף אסיפה מגדולינו וחכמינו כמו הגאון הגדול אדמו"ר רבי ישראל סלאנטער הי"ו והגאון רבי יעקב אליהו הי"ו האבד"ק סלאבאדקע והתירו כהוראת שעה את הדוחן והקטניות בעד אחינו אשר מטה ידם בימי החג"י.

המגיד

מה. יש לציין שבס' תולדות יצחק לרבי יעקב ליפשיץ עמ' 70, כותב: רבינו רבי יצחק אלחנן בכל ימי הפסח לא טעם בעצמו מכל מיני הקטניות, בכל זאת כדי להרגיע רוח העניים, בחר לסעודת ארעי בערב פסח בצהרים, בפולים קטנים ממין הקטניות, שציוה לבשלם תחת תפוחי אדמה שהיה אוכל בכל ערב פסח.

מו. בענין אורז בפסח, עי' בס' אוצר רבי חיים ברלין או"ח סי' קלג, תשובה לרבינו.